

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

PROSINEC

Případné dotazy ohledně přístupu k plným textům níže uvedených zdrojů prosím směřujte na studovna@npmk.cz.

1.

The active ingredient in reading comprehension strategy intervention for struggling readers : a bayesian network meta-analysis / [Aktivní složka v intervenci čtenářských strategií - aby textu porozuměli žáci s poruchou čtení : Bayesovská síťová metaanalýza] / Peng Peng, Wei Wang, Marissa J. Filderman, Wenxiu Zhang, Lifeng Lin -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 2 (April) (2024), s. 228-267.

Tato studie zkoumá účinnost různých kombinací strategií pro zlepšení čtenářské gramotnosti u žáků s obtížemi ve čtení ve 3. až 12. třídě v anglicky mluvících zemích pomocí Bayesovské síťové metaanalýzy. Zaměřuje se na běžně používané strategie, jako jsou hlavní myšlenka, inference, textová struktura, převyprávění, predikce, sebehodnocení a grafické organizátory. Výsledky ukazují, že výuka více strategií nemusí nutně vést k lepším výsledkům a že žádná konkrétní strategie není nejúčinnější. Studie navrhuje, že úspěšná výuka strategií pro žáky s obtížemi ve čtení vyžaduje interakci mezi jednotlivými strategiemi a dodatečnou podporu ve formě kontextových znalostí.

čtení ; čtenářská gramotnost ; čtenářství ; porozumění textu ; práce s textem ; dovednost ; úroveň vědomostí ; práce s informacemi ; výzkum ; angličtina ; obtíže při čtení ; speciální vzdělávací potřeby ; žák ; základní škola ; střední škola

<http://katalog.npmk.cz/documents/536860>

2.

Adaptacija detej k detskomu sadu : uspešnoje vzaimodejstvije s roditeljami / [Adaptace dětí na mateřskou školu : úspěšná součinnost s rodiči] / Zuchra Magomedovna Magomedova – rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 8 (2024), s. 27-29.

Autorka článku vyjmenovává stresové situace, kterým je dítě vystaveno při příchodu do předškolního zařízení. Množství změn, které tak v životě dítěte nastává, může vést, bez speciální přípravy, k jeho neurotickým reakcím. V článku je představen projekt "Tahák pro rodiče", jehož cílem je, aby bylo dítě (2-3leté) úspěšně připravováno na vstup do předškolního zařízení již v rodině. Hlavními úkoly jsou 1) předat rodičům znalosti o psychologických zvláštностech dětí

raného věku, 2) pěstovat u dětí sebeobslužné návyky, 3) vytvořit model součinnosti rodičů a předškolního zařízení. Součástí projektu jsou konzultace a besedy s rodiči.

mateřská škola ; projekt ; vztah rodiče-škola ; adaptace ; stres ; neuróza ; rané dětství ; psychické vlastnosti ; zvyk ; konzultace ; předškolní dítě ; beseda ; rodičovská účast

<http://katalog.npmk.cz/documents/537962>

3.

The effects of co-teaching and related collaborative models of instruction on student achievement : a systematic review and meta-analysis / [Efekt týmové výuky a souvisejících modelů spolupráce ve výuce na studijní výsledky žáků : systematický přehled a metaanalýza] / Mikkel Holding Vembye, Felix Weiss, Bethany Hamilton Bhat -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 3 (June) (2024), s. 376-422.

Tento systematický přehled a metaanalýza se zabývá efekty tandemové výuky a dalších kolaborativních modelů výuky na akademické výsledky studentů. Autoři analyzovali 128 studií publikovaných v letech 1984 až 2020, z nichž 76 bylo použito v metaanalýze. Výsledky ukazují mírně pozitivní a statisticky významný efekt těchto modelů ve srovnání s výukou vedenou jediným učitelem. Zajímavým zjištěním je, že kvalifikace druhého učitele (například pedagogický asistent) nehrála významnou roli ve výsledcích. Výzkum také zdůrazňuje potřebu dalších rigorózních experimentálních studií, zejména s důrazem na dlouhodobé efekty a rozdíly mezi jednotlivými modely tandemové výuky. Studie má významné implikace pro vzdělávací politiku a praxi, protože ukazuje, že spolupráce mezi učiteli může být nákladově efektivní a má potenciál zlepšit vzdělávání všech studentů, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami.

výuka ; škola ; základní škola ; střední škola ; pedagogická dovednost ; proces učení ; učitel ; vzdělávání ; žák ; speciální vzdělávací potřeby ; vysoká škola ; asistent pedagoga ; výzkum ; pedagogické povolání ; tandemová výuka ; práce učitele ; metaanalýza ; 1984-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/536492>

4.

Epistemic injustice and legitimacy in U.S. doctoral education : a systematic review of literature / [Epistemická nespravedlnost a legitimita v průběhu doktorského studia v USA : systematický přehled literatury] / Leslie D. Gonzales, Penny A. Pasque, Kyle D. Farris, Jordan M. Hansen -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 3 (June) (2024), s. 423-464.

Tato studie se zabývá fenoménem epistemické nespravedlnosti v doktorském vzdělávání ve Spojených státech. Epistemická nespravedlnost je situace, kdy jsou znalosti a názory určitých osob zneváženy v důsledku mocenských a privilegovaných vztahů. Studie analyzuje tři formy

epistemické nespravedlnosti: svědeckou, hermeneutickou a přispěvatelskou. Autoři prostřednictvím systematického přehledu odborné literatury z let 2000 až 2020 zkoumají, jakým způsobem se tyto formy projevují v kontextu doktorského vzdělávání. Bylo analyzováno 107 studií, které poskytly důkazy o přítomnosti epistemické nespravedlnosti v různých oblastech, jako jsou výuka, mentoring či sociální interakce mezi studenty. Výzkum identifikuje pravidla, která podporují podmínky pro vznik těchto nespravedlností, a přináší návrhy na zlepšení doktorského vzdělávání a budoucí výzkum v této oblasti.

doktorské studium ; doktorand ; sociální nerovnost ; student ; předsudek ; exkluze ve vzdělávání ; výzkum ; diskriminace ; vzdělávání ; Spojené státy americké ; 2000-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/536498>

5.

Impact evaluations of teacher preparation practices : challenges and opportunities for more rigorous research / [Hodnocení důsledků praktik v přípravě učitelů : výzvy a příležitosti pro důkladnější výzkum] / Zid Mancenido -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 2 (April) (2024), s. 268-307.

Článek se zaměřuje na hodnocení účinnosti postupů používaných při přípravě učitelů. Autor zkoumá, proč je v této oblasti málo důsledných a kvalitních studií, a popisuje klíčové problémy, které taková hodnocení brzdí. Analyzuje 166 výzkumů, které byly publikovány v odborných časopisech mezi lety 2002 a 2019, a zjišťuje, že většina z nich dostatečně neřeší zmíněné problémy. Přesto zdůrazňuje některé inovativní přístupy a nabízí doporučení, jak zvýšit kvalitu budoucích hodnocení.

učitel ; pedagogické povolání ; vzdělávání ; vzdělávání učitelů ; výzkum ; výuka ; hodnocení vzdělávacího systému ; hodnocení ; pedagogická praxe ; 2002-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/536878>

6.

Möglichkeiten und Potenziale schulischer Bildung im Kontext sozialer Benachteiligung / [Možnosti a potenciál školního vzdělávání v kontextu sociálního znevýhodnění] / Janna Sophie Heise -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 63, č. 3 (2024), s. 239-267.

Autorka článku se zamýšlí nad kontrastem, ke kterému ve společnosti dochází tím, že na jedné straně je vyzdvihován princip výkonnosti, na druhé straně existuje snaha o začlenění sociálně znevýhodněných. Rodina prostřednictvím svého dostupného kapitálu, společenského postavení a životního stylu výrazně ovlivňuje vývoj dítěte a jeho budoucí směřování. K tomu, že vzdělanostní úspěch je dosud výrazně podmíněn sociálním původem či statusem rodiny, stále

ještě přispívá svými primárními a sekundárními vlivy také škola. Zároveň je však školou nabízen potenciál k narušení tohoto koloběhu, ve kterém se reprodukuje sociální znevýhodnění. V článku jsou diskutovány možnosti k rozšíření nabídky raného vzdělávání, pedagogické postupy týkající se inkluzivního vyučování, jiný přístup k hodnocení žáků a strukturální změny při přechodu z nižšího na vyšší stupeň vzdělávání či změny v modelech celodenních škol.

rodina ; sociální postavení ; sociálně znevýhodněný ; výkonnost ; školní úspěšnost ; role ; škola ; inkluze ve vzdělávání ; rané učení ; hodnoticí kritérium ; pedagogická podpora ; celodenní výchovný systém

<http://katalog.npmk.cz/documents/537834>

7.

Produktivnaja dejatel'nost' kak sredstvo razvitija reči doškol'nikov / [Produktivní činnost jako prostředek, jež rozvíjí řeč předškolních dětí] / Nadežda Sergejevna Buslova, Jelizaveta Jevgen'jevna Usova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 8 (2024), s. 7-10.

Článek představuje několik různých úloh, které napomáhají rozvoji řečových schopností předškolních dětí. Jsou přizpůsobeny věku dětí (3-4, 4-5, 5-8 let) a zahrnují činnosti, jako je modelování, vytváření ozdob, jednoduchých hraček, konstrukcí ze stavebnic, výrobu keramiky apod. Učitel zadává dětem otázky, týkající se jejich činnosti. Kromě řečových schopností získávají děti také dovednosti, jakými jsou základní matematická představivost, prostorová orientace, poznávání geometrických útvarů, rozvíjejí si dále jemnou motoriku i osobnostní vlastnosti (pozornost, samostatnost, vytrvalost). Součástí článku je několik ruských jazykolamů určených pro 5-8leté děti.

řečová dovednost ; rozvíjení schopností ; modelování ; hračka ; stavebnice ; keramika ; motorika ; rozvoj osobnosti ; předškolní dítě ; vývoj řeči ; ruština ; Rusko (federace) ; matematická představivost ; prostorová představivost ; jazykolamy ; věk 3-4 ; věk 4-5 ; věk 5-8

<http://katalog.npmk.cz/documents/537939>

8.

Reading and writing relations are not uniform : they differ by the linguistic grain size, developmental phase, and measurement / [Vztah mezi čtením a psaním závisí na různých faktorech : liší se podle úrovně jazykových jednotek, vývojové fáze a způsobu měření] / Young-Suk Grace Kim, Alissa Wolters, Joong won Lee -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 3 (June) (2024), s. 311-342.

Článek představuje výsledky metaanalýzy zaměřené na vztah mezi čtením a psaním. Autoři analyzovali celkem 395 studií, které zahrnovaly 120 669 účastníků, a zjistili, že čtení a psaní jsou

úzce propojené, přičemž síla vztahu se lišila v závislosti na konkrétních dovednostech. Zatímco vztah mezi čtením slov a pravopisem byl velmi silný, vztah mezi čtením s porozuměním a psaním textů byl pouze středně silný. Analýza také ukázala, že vztah mezi čtením slov a pravopisem je silnější u mladších žáků než u dospělých. Autoři dále zjistili, že síla vztahu závisí na typu měření. Například čtení s porozuměním, měřené pomocí úloh s více možnostmi odpovědi nebo otevřených otázek, vykazovalo silnější vztah s kvalitou psaní než jiné metody. Výsledky studie zdůrazňují důležitost komplexního chápání vztahu mezi čtením a psaním a poukazují na praktické implikace pro výuku, která by měla být více integrovaná, aby zlepšila oba procesy.

čtení ; psaní ; porozumění textu ; gramatika ; komparace ; student ; žák ; analýza vědecké literatury ; čtenářská gramotnost ; práce s textem ; počáteční čtení ; počáteční psaní ; metaanalýza

<http://katalog.npmk.cz/documents/536490>

9.

The relation between need for cognition and academic achievement : a meta-analysis / [Vztah mezi potřebou poznání a akademickým výkonem : metaanalýza] / Qing Liu, John C. Nesbit
– eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 2 (April) (2024), s. 155-192.

Tato metaanalýza se zabývá tím, jak souvisí motivace k přemýšlení (nazývaná potřeba kognice) s akademickým výkonem. Shrnuje výsledky 136 studií, kterých se zúčastnilo 53 258 účastníků. Zkoumá také různé faktory, které mohou tento vztah ovlivnit, jako je věk studentů, geografická oblast, účast na vzdělávacích programech a různé metody měření výkonu. Studie ukazuje, že studenti s větší chutí zabývat se složitými úkoly dosahují lepších výsledků. Výsledky jsou důležité pro výzkum i praxi, zejména pokud jde o podporu motivace k myšlení u studentů. Metaanalýza také poukazuje na mezery ve výzkumu, jako je nedostatek studií na nižších školních stupních a omezená kulturní rozmanitost zkoumaných skupin.

motivace ; motivace učení ; učení ; student ; poznávací proces ; poznávací schopnost ; výzkum ; výuka ; vzdělávání ; vysoká škola ; metaanalýza ; kognice

<http://katalog.npmk.cz/documents/536734>

10.

Sind Inklusionsprojekte (noch) pädagogisch? / [Jsou projekty inkluze (ještě) pedagogické?] / Hendrik Trescher
-- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 63, č. 2 (2024), s. 146-165.

Autor příspěvku si všímá obsahu, jaký má pojem "inkluze" v současné společensko-politické realitě. Na příkladu modelového inkluzivního projektu "Kommune Inklusiv", který byl vypracován

dvěma německými univerzitami, je diskutováno, jak zavádění a realizace inkluzivních prvků a praktik v sociálním prostoru vyvolává nové pedagogické, teoretické otázky. Cílem modelového projektu bylo otevřít široké možnosti inkluze pro osoby ohrožené vyloučením. Jeho součástí byla témata "bezbariérovost" a "snadná řeč", umožňující lehké pochopení problému postiženými. Kvůli optimalizaci procesů, na které byl kladen důraz, byly opomenuty určité pedagogické a výchovné perspektivy inkluze, což mělo konkrétní dopad na úspěšnost projektu. Autor příspěvku se proto zasazuje za posílení teoreticko-pedagogických perspektiv, které mohou být zásadní pro úspěšnou realizaci inkluzivních projektů.

inkluze ve vzdělávání ; projekt ; teorie ; pedagogika ; model ; úspěch ; společnost ; politika ; pojem ; sociální vyloučení ; jazyková bariéra ; postižený ; bezbariérový přístup

<http://katalog.npmk.cz/documents/537798>

11.

Strategii pedagogičeskogo obrazovanija v kontekste novoj gumanitarnoj politiki / [Strategie pedagogického vzdělávání v kontextu nové politiky v oblasti společenských věd] / Irina Fedorovna Slepčova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X – Roč. 96, č. 8 (2024), s. 2-6.

Autorka článku se věnuje současným vzdělávacím koncepcím Ruska, které se odklánějí od západního a přiklánějí k národnímu pojetí vzdělávání. Ideologie ruské vzdělávací politiky je dnes založena na suverenitě a tradicionalismu. Opírá se při tom o pedagogické ideje K. D. Ušinského, jenž vycházel ze dvou principů: antropologického a národnostního. Je zdůrazněna role učitele a jeho vliv na rozvoj osobnosti dětí včetně předškolních a utváření jejich historického národního povědomí. Pedagogické teorie Ušinského jsou posuzovány i ve spojitosti s tezemi současných ruských pedagogů reagujících na výzvy a požadavky dnešního konvergentního světa, směřování k interdisciplinaritě (poukazováno je při tom na analogie v antropologickém pojetí výchovy a vzdělávání K. D. Ušinského) a prolínání poznatků humanitních a přírodovědných oborů.

školská politika ; pedagogika ; historické hledisko ; koncepce ; tradice ; národní vzdělávací program ; národní vědomí ; role učitele ; rozvoj osobnosti ; předškolní dítě ; mezioborový přístup ; společenské vědy ; přírodní vědy ; kulturní a sociální antropologie ; Ušinskij, Konstantin Dmitrijevič ; Rusko (federace)

<http://katalog.npmk.cz/documents/537938>

12.

Die strukturbezogene Untersuchung von Kommunikation und Kooperation im Kontext Schule : Hausaufgaben oder die verpasste Chance, über Prozesse der Resymbolisierung institutionelle Verfestigungen partiell zu verflüssigen und die Machtverhältnisse zu verändern / [Strukturální výzkum komunikace a spolupráce ve školním kontextu : domácí úkoly aneb promarněná

příležitost, jak částečně uvolnit institucionální ztuhlost prostřednictvím procesů resymbolizace a jak změnit mocenské vztahy] / Daniel Barth -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 63, č. 2 (2024), s. 166-183.

Příspěvek upozorňuje na nové role, které základní škola přijímá v souvislosti se začleňováním léčebné pedagogiky, sociální práce, psychomotorické terapie a logoterapie do školního života a které s sebou nesou povinnost nově organizovat pedagogickou činnost. V rámci školy dochází k potřebě multiprofesní spolupráce, což často vyvolává napětí (v příspěvku je demonstrováno na přístupu k domácím úkolům). Autor příspěvku se soustředí na interakci mezi třídními učiteli a školními speciálními pedagogy. Ukazuje, jak lze prostřednictvím procesů resymbolizace částečně uvolnit institucionální ztuhlost a změnit vztahy založené na mocenské hierarchii.

inkluzí ve vzdělávání ; léčebná pedagogika ; sociální práce ; psychomotorika ; terapie ; školní život ; profese ; spolupráce ve výchově ; domácí úkol ; třídní učitel ; speciální pedagog ; interpersonální vztahy ; základní škola ; hierarchie ; logoterapie

<http://katalog.npmk.cz/documents/537801>

13.

The effect of digital game-based learning interventions on cognitive, metacognitive, and affective-motivational learning outcomes in school : a meta-analysis / [Vliv intervencí založených na učení prostřednictvím digitálních her na kognitivní, metakognitivní a afektivně-motivační výsledky učení ve škole : metaanalýza] / Nathalie Barz, Manuela Benick, Laura Dörrenbächer-Ulrich, Franziska Perels -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 2 (April) (2024), s. 193-227.

Tato metaanalýza se věnuje vlivu digitálních her na učení ve školním prostředí a zkoumá jejich přínosy v oblastech kognitivních, metakognitivních a motivačních výstupů. Autoři analyzovali studie z let 2015-2020, aby zjistili, jak účinné jsou tyto herní metody ve srovnání s tradiční výukou. Výsledky ukázaly, že digitální hry mají středně silný pozitivní vliv na celkové učení a zlepšení kognitivních dovedností, zatímco v oblasti motivace byl jejich dopad menší. Celkově výsledky naznačují, že digitální hry mohou být pro žáky užitečným doplňkem k tradičním výukovým metodám, zejména pokud jde o podporu motivace a zlepšení kognitivních výsledků.

výzkum ; didaktická učební pomůcka ; didaktické využití počítače ; počítačová hra ; škola ; žák ; informační technologie ; výuka ; forma výuky ; vyučovací metoda ; inovace ve vzdělávání ; hra ; výukový software ; poznávací schopnost ; poznávací proces ; učení ; metaanalýza ; digitální technologie ; 2015-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/536745>

14.

Toward a shared conception of children's content area identities in literacy, math, and science : a systematic integrative review / [Směrem ke společné konceptualizaci obsahové identity dětí v oblastech obsahu gramotnosti, matematiky a vědy : systematický integrativní přehled] / Christopher J. Wagner -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 3 (June) (2024), s. 343-375.

Studie se zabývá tím, jak si děti vytvářejí své identity v různých školních předmětech, jako je čtení a psaní, matematika a přírodní vědy. Autor zkoumá, zda by se přístupy k tomuto tématu daly propojit napříč těmito předměty a vytvořit tak jednotný rámec pro zkoumání takzvaných "oborových identit". Analýza 66 studií ukazuje, že i přes různé teoretické pohledy panuje shoda ohledně klíčových aspektů toho, jak se oborové identity vyvíjejí a fungují. Studie navrhuje propojit dosud oddělené výzkumy jednotlivých oborů a zlepšit spolupráci mezi vědci, což by mohlo pomoci lépe pochopit, jak děti vnímají sebe samé jako žáky. Zdůrazňuje také potřebu zahrnout do výzkumu otázky rovnosti, inkluze a rozmanitosti ve vzdělávání.

dítě ; identita ; učení ; matematika ; gramotnost ; přírodní vědy ; studijní obor ; inkluze ve vzdělávání ; rovnost možností ; výzkum ; vzdělávání ; žák ; vyučovací předmět

<http://katalog.npmk.cz/documents/536489>

15.

Učimsja igrat' : pedagogičeskij projekt dlja detej s OVZ / [Učíme se hráti si : pedagogický projekt pro zdravotně znevýhodněné děti] / Tat'jana Aleksandrovna Bakulina -- rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 8 (2024), s. 18-25, přílohy s. 26.

Autorka článku upozorňuje na specifika her pro zdravotně znevýhodněné děti (s opožděným psychickým vývojem, nedostatečnými rozumovými schopnostmi, poruchami autistického spektra aj.). Pokud by tyto děti nebyly při hře cíleně vedeny, jejich hra by zůstala na úrovni prosté manipulace s hračkami. Autorka článku představuje vlastní pedagogický projekt "Učíme se hrát si". V článku je popsána příprava, proces a očekávané výsledky několika skupinových her pro předškolní děti. Přiloženy jsou ankety jednak pro učitele či vychovatele (charakteristika her v dětské skupině), jednak pro rodiče (charakteristika her v domácím prostředí), dále pak metodický návod, jak vytvořit kartotéku her, jež se v rámci dětské skupiny realizovaly.

handicap ; projekt ; hra ; hračka ; psychický vývoj ; opožděný vývoj ; retardované dítě ; poruchy autistického spektra ; předškolní dítě ; skupinová práce ; role učitele ; rodičovská účast ; dotazník

<http://katalog.npmk.cz/documents/537948>